

Uit de schatkist van chassidische verhalen – Waëtkhanan 5772

☞ Een aandeel in de mitswa

„Eer je vader en je moeder” (Devariem 5:16)

Reb Ja’akov Jitschak van Pshischah, die bekend is als de Jid HaKadosj („de heilige Jood”), was gewend een Talmoedles te geven voor een klas leerlingen. Eén van die leerlingen was een plaatselijke jongen die zijn vader verloren had. Eens gebeurde het dat tijdens zo’n les de tsaddiek een dusdanig moeilijk probleem tegen kwam dat hij al spoedig in gedachten verdiept was, zonder acht te slaan op zijn klas.

De jongen wist uit ervaring dat als zo iets gebeurde, hij erop kon vertrouwen dat de rebbe werd meegevoerd door zijn overpeinzingen en dat hij voorlopig genoeg tijd zou hebben om even weg te glippen, naar huis, om een kleine versterking te nuttigen, want hij voelde zich wat slapjes.

Nadat hij wat gegeven had, stond hij snel op om terug te keren naar het huis van zijn rebbe – maar toen hoorde hij zijn moeder hem achterna roepen, of hij even naar de zolder wilde klimmen om dat wat voer voor het vee te halen. Eerst rende hij door, want hij was bang dat de rebbe misschien zijn verklaring van de Talmoed hervat had. Maar dan bedacht hij zich: „Is het ten uitvoer brengen van het geleerde niet het uiteindelijke doel van mijn studie? Als dan de mitswa om mijn moeder te eren zich voordoet, hoe kan ik die dan niet vervullen?”

En zo rende hij terug naar huis om het karweitje, waarom zijn moeder gevraagd had, uit te voeren, waarna hij zich terug haastte naar het huis van zijn rebbe. Precies op het moment dat hij de deur opende, ging de Jid HaKadosj rechtop zitten, en stond vervolgens op van zijn plaats en vroeg de jongen: „Welke mitswa heb je zojuist gedaan?”

De jongen vertelde de gebeurtenissen van enkele minuten daarvoor, waarop de tsaddiek zich nader verklaarde: „Toen jij binnen kwam, jongeman, zag ik dat je begeleid werd door de ziel van de Talmoed geleerde Abbajjé en onmiddellijk had ik het antwoord op mijn probleem. Zie je, de Talmoed vertelt ons dat Abbajjé reeds op jonge leeftijd wees werd. Zijn naam – אַבִּיָּי (Abbajjé) is samengesteld uit de beginletters van de woorden van de profeet Hosea: אֲשֶׁר בֶּן יִרְחֵם יְהוֹם – *Asjèr Bechá Jeroecham Jatom* – „want met jou vindt de wees troost.” Daar hij nooit een vader of moeder had gekend, is het de gewoonte van Abbajjé om iedereen die de mitswa van het eren van zijn vader en moeder uitvoert, te begeleiden, opdat hij ook een aandeel in die mitswa zal krijgen. En toen hij eenmaal hier was en ontdekte hoe ik worstelde met dat Talmoed-probleem, waar zijn argument ook in voorkomt, gaf hij mij het antwoord.